

Asasinarea apărătorilor drepturilor omului în Rusia

Rezoluția Parlamentului European din 17 septembrie 2009 referitoare la asasinarea unor activiști pentru drepturile omului din Rusia

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Rusia, în special pe cele din 25 octombrie 2006 referitoare la asasinarea jurnalistei ruse Anna Politkovskaia¹ și din 18 decembrie 2008 referitoare la agresiunile împotriva apărătorilor drepturilor omului din Rusia și la procesul privind asasinarea Anei Politkovskaia²,
- având în vedere declarația Președinției Consiliului în numele Uniunii Europene din 12 august 2009 privind asasinarea militantei cecene pentru apărarea drepturilor omului Zarema Sadulaieva și a soțului său, Alik Dzhabraïlov,
- având în vedere Acordul de parteneriat și cooperare dintre Uniunea Europeană și Federația Rusă, care a intrat în vigoare în 1997 și a fost prelungit până când va fi înlocuit de un nou acord,
- având în vedere negocierile în curs de desfășurare în vederea unui nou acord menit să asigure un nou cadru global al relațiilor UE-Rusia,
- având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Declarația Organizației Națiunilor Unite (ONU) privind apărătorii drepturilor omului și Declarația ONU privind dreptul și responsabilitatea persoanelor, a grupurilor și a organelor societății de a promova și a proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute,
- având în vedere articolul 122 alineatul (5) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât, în calitate sa de stat membru al Consiliului Europei și al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Rusia s-a angajat să apere și să promoveze drepturile omului, libertățile fundamentale și statul de drept;
- B. întrucât intensificarea cooperării și relațiile de bună vecinătate dintre UE și Rusia prezintă o importanță determinantă pentru stabilitatea, securitatea și prosperitatea întregii Europe;
- C. întrucât UE urmărește să încheie un parteneriat strategic cu Rusia, la baza căruia să stea valorile democrației, drepturilor omului și statului de drept;
- D. întrucât situația militanților pentru apărarea drepturilor omului cunoaște o înrăutățire alarmantă, în special în Caucazul de Nord;
- E. întrucât activitatea organizațiilor de apărare a drepturilor omului, precum Memorial și Demos, este fundamentală pentru constituirea unei societăți stabile și libere; întrucât Guvernul Rusiei ar trebui, prin urmare, să fie onorat de rolul important jucat de acest tip de instituții;

¹ JO 313 E, 20.12.2006, p. 271.

² JO C 58 E, 12.3.2009, p.180.

- F. întrucât Stanislav Markelov, avocat specializat în drepturile omului, care a reprezentat-o și pe jurnalista asasinată Anna Politkovskaia, a fost asasinat la rândul său la 20 ianuarie 2009 împreună cu jurnalista Anastasia Barburova, care și-a pierdut viața în încercarea de a-l apăra pe dl Markelov;
- G. întrucât, la 10 iulie 2009, corpul neînsuflețit al activistului pentru drepturile omului Andrei Kulaghin a fost descoperit într-o carieră din Petrozavodsk, la două luni după dispariția sa;
- H. întrucât Natalia Estemirova, coordonatoarea activităților din Cecenia ale organizației Memorial, a fost răpită la 15 iulie 2009 la Groznâi, iar corpul său neînsuflețit a fost descoperit în statul vecin Ingușeția; întrucât Parlamentul European a păstrat un minut de reculegere în memoria Nataliei Estemirova în timpul ședinței sale din 16 iulie 2009; întrucât activitatea din Cecenia a organizației Memorial a fost suspendată în urma acestui asasinat;
- I. întrucât, în septembrie 2009, urmează să înceapă la Moscova un proces sub acuzația de defăimare pe baza unei plângeri pentru calomnie depuse de Președintele Ceceniei, Ramzan Kadirov, împotriva lui Oleg Orlov, coordonatorul Centrului pentru Drepturile Omului Memorial, în urma declarației dlui Orlov, publicată pe site-ul Centrului Memorial la 15 iulie 2009, în care Președintele Kadirov este acuzat de implicare în asasinarea Nataliei Estemirova;
- J. întrucât Zarema Sadulaieva și soțul său Alik Dzhabrailov, activiști ai societății civile cecene, care lucrau pentru organizația umanitară „Salvați generația”, au fost răpiți la 10 august 2009 din biroul lor din Groznâi și au fost găsiți asasinați în ziua următoare;
- K. întrucât, la 4 decembrie 2008, birourile din Sankt Petersburg ale Centrului de Cercetare și Informare „Memorial” au fost ținta unui raid efectuat de agenți mascați ai Procuraturii Generale a Rusiei, iar hard-disk-urile și CD-urile care conțineau întreaga bază de date despre mii de victime ale represiunii staliniste au fost confiscate; întrucât baza de date a fost returnată organizației Memorial în urma unei hotărâri judecătorești
- L. întrucât clădirile de locuințe în care își aveau domiciliul personal Oleg Orlov, coordonatorul Centrului pentru Drepturile Omului Memorial și colaboratorul său, Alexander Ceerkasov, au fost inspectate la 3 septembrie 2009 de către anchetatori guvernamentali care pretindeau că lucrează pentru autoritățile fiscale;
- M. întrucât, la 3 septembrie 2009, la două luni după ce a hotărât retrimiteră în judecată a celor trei suspecți achitați în luna februarie a anului curent, Curtea Supremă a Rusiei a ordonat o nouă anchetă privind asasinarea Anei Politkovskaia, care a avut loc în 2006;
- N. întrucât la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg au fost depuse numeroase plângeri de către cetățeni ruși,
1. condamnă fără rezerve și deplânge cu fermitate hărțuirea și tentativele de asasinat cu care se confruntă militanții pentru apărarea drepturilor omului, avocații și jurnaliștii din Rusia;
 2. îndeamnă autoritățile ruse să facă tot ce le stă-n putere pentru a asigura protecția militanților pentru apărarea drepturilor omului, astfel cum se prevede în Declarația ONU privind dreptul și responsabilitatea persoanelor, a grupurilor și a organelor societății de a promova și a proteja drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute; invită în special autoritățile cu răspunderi în domeniu să creeze condițiile care să permită organizației „Memorial” și altor organizații de apărare a drepturilor omului să-și reia activitățile în Cecenia în condiții de siguranță; salută returnarea arhivei confiscate de la

organizația „Memorial” din Sankt Petersburg în urma unui raid efectuat la 4 decembrie 2008;

3. solicită autorităților federale ruse să ancheteze cu rapiditate, rigoare și eficiență asasinatele citate mai sus și să aducă în fața justiției persoanele responsabile pentru aceste acte de violență, precum și pe cele implicate;
4. subliniază că impunitatea din Cecenia conduce la destabilizarea întregii regiuni a Caucazului de Nord;
5. ia act de telegrama adresată în iulie organizației de apărare a drepturilor omului Memorial, în care Președintele Rusiei, Dmitri Medvedev, își asumă angajamentul de a întreprinde o anchetă exhaustivă privind asasinarea Nataliei Estemirova;
6. salută inițiativa Președintelui Medvedev de a amenda legea privind ONG-urile în sensul reducerii unor restricții și al simplificării procedurilor de înregistrare pentru ONG-urile ruse și își exprimă speranța că acest demers va aduce îmbunătățiri substanțiale;
7. salută hotărârea Curții Supreme a Rusiei din 3 septembrie 2009 de a deschide o nouă anchetă privind asasinarea Annei Politkovskaia și de a aborda anchetele deschise împotriva celor trei bărbați achitați în urma primului proces în cadrul aceleiași cauze cu cea a presupusului ucigaș Ruslan Mahmudov și a celor care acuzați că l-au plătit pentru a comite asasinatele respective; solicită deschiderea cât mai rapidă a unui proces, aplicarea procedurii cu jurați și autorizarea accesului tuturor instituțiilor mass-mediei și al tuturor jurnaliștilor la proces;
8. solicită să se realizeze progrese în consultările dintre UE și Rusia pe tema drepturilor omului și îndeamnă ca acest proces de consultare să fie deschis față de contribuțiile reale ale Parlamentului European, Dumei de Stat, autorităților judiciare ruse, dar și ale societății civile și ale organizațiilor de apărare a drepturilor omului; invită Rusia să-și respecte pe deplin obligațiile care-i revin în calitate de membră a OSCE și a Consiliului Europei, inclusiv respectarea dreptului de asociere și a dreptului la manifestații pașnice; își reiterează poziția potrivit căreia apărarea drepturilor omului ar trebui să constituie o prioritate pe ordinea de zi a viitorului summit UE-Rusia și să devină parte integrantă a noului acord UE-Rusia;
9. invită autoritățile ruse să se conformeze hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și să ratifice fără întârziere Protocolul adițional 14 la Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la reforma sistemului de control a acestei convenții;
10. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Guvernului și Parlamentului Federației Ruse, OSCE și Consiliului Europei.